

Wpływ codziennych zachowań i czynności wykonywanych w domu, szkole, miejscu pracy i zabawy na stan środowiska naturalnego¹

Maria Kędzia²

*Za oknami świt czerwony,
Jeszcze sennych szelest drzew,
Słońce wraca z drugiej strony,
Ptak zbudzony zaczął śpiew.*

*Ach! dzień dobry wam kasztany,
Woda pełna srebrnych lśnień!
Jeszcze jeden darowany,
Cudownego życia dzień.*

Jan Lechoń

ODBIORCY PROJEKTU: Społeczność Gimnazjum w Kraszewicach, mieszkańcy wsi Kraszewice, władze powiatowe, władze gminne i zaproszeni goście.

FORMA PROJEKTU: grupowy – podział grup wg zadań.

RODZAJ PROJEKTU: projekt działania lokalnego.

TERMIN ZAKOŃCZENIA PROJEKTU: 22 kwietnia 2002 r.

CZAS REALIZACJI: 10 tygodni.

CELE OGÓLNE PROJEKTU:

- Uświadomienie faktu, że wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za los naszej planety.
- Zdobywanie i popularyzacja wiedzy o środowisku.
- Dostrzeganie korzyści płynących z działań ekologicznych.
- Ochrona przyrody – konieczność naszych czasów – ratunek dla Ziemi.
- Wyposażenie ucznia w umiejętność obserwacji własnego środowiska oraz zmian zachodzących pod wpływem działalności człowieka.
- Zachęcanie uczniów do podjęcia działań na rzecz poprawienia stanu środowiska naturalnego.
- Kształtowanie postawy szacunku do przyrody.

¹ Projekt zaprezentowano w Gimnazjum w Kraszewicach 24 kwietnia 2002 r. podczas obchodów Dnia Ziemi.

² *Nauczyciele wspomagający realizację projektu: **Maria Ciołek** – nauczycielka języka polskiego, opiekun Samorządu Uczniowskiego, **Andrzej Jany** – nauczyciel informatyki.*

Instytucja współpracująca: Nadleśnictwo Przedborów.

PRZEWIDYWANE EFEKTY PROJEKTU

Uczestnicy projektu:

- *znają:*
 - ◇ terminy: degradacja środowiska, klęska ekologiczna,
 - ◇ konsekwencje rozwoju przemysłu dla człowieka i środowiska,
 - ◇ sposoby korzystania z różnych źródeł informacji;
- *rozumieją:*
 - ◇ konieczność podejmowania działań ekologicznych w skali jednej miejscowości, gminy, powiatu i kraju,
 - ◇ potrzebę poszanowania praw przyrody.

Ponadto, po zakończeniu projektu uczniowie:

- znają skutki działalności ludzkiej w środowisku,
- potrafią wskazać przyczyny zanieczyszczenia najbliższego otoczenia,
- wiedzą, jakie działania należy podjąć dla polepszenia środowiska przyrodniczego,
- znają mechanizmy powodujące niepożądane zmiany w przyrodzie,
- umieją wskazać sposoby i możliwości ochrony najbliższego środowiska,
- znają instytucje działające na rzecz ochrony przyrody oraz zajmujące się szeroko rozumianym badaniem środowiska,
- współdziałają z organami władzy lokalnej w akcjach na rzecz środowiska.

TREŚCI REALIZOWANE W POSZCZEGÓLNYCH EDUKACJACH

Edukacja	Treści nauczania
Biologiczna	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska. • Zmiany w przyrodzie wywołane przez człowieka. • Racjonalne gospodarowanie wodą i energią elektryczną. • Segregacja śmieci. • Dewastacja środowiska naturalnego w najbliższym otoczeniu. • Troska o zieleń • Krajobraz naturalny i przekształcony przez człowieka.
Polonistyczna	<ul style="list-style-type: none"> • Tekst językowy i jego funkcja – wykorzystanie w zależności od adresata i celu wypowiedzi. • Dobieranie odpowiedniego stylu wypowiedzi. • Układanie tekstów – dobór słownictwa, składnia, frazeologia. • Kryteria poprawności językowej. • Estetyka tekstu.
Informatyczna	Technika komputerowa: <ul style="list-style-type: none"> • edytor tekstu, • program graficzny, • tworzenie publikacji – program Publisher, • wyszukiwanie w Internecie potrzebnych materiałów, • efektywna komunikacja – przygotowanie prezentacji.
Ścieżka ekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazywanie pozytywnych i negatywnych aspektów ingerencji człowieka w środowisko. • Podjęcie działań w celu jego ochrony. • Prowadzenie obserwacji w najbliższej okolicy.

GRUPY ZADANIOWE

- Grupa I** – przygotowanie plakatów informujących o konieczności dbania o środowisko przyrodnicze – *Maria Kędzia*
- Grupa II** – opracowanie broszury dla mieszkańców wsi, w której umieszczono:
- informacje o walorach przyrodniczych okolicy,
 - reguły postępowania, które umożliwiają żyć zgodnie z naturą,
 - apel do mieszkańców okolicy, by nie wywozili śmieci do lasów i nie wyrzucali ich do rzek,
 - informacje o działaniach uczniów na rzecz ochrony środowiska
- *Andrzej Jany*
- Grupa III** – przygotowanie części artystycznej o tematyce przyrodniczej – *Maria Ciołek*
- Grupa IV** – spotkanie z wójtem gminy i radnymi – petycja do władz samorządowych – *Maria Kędzia*
- Grupa V** – apel do władz o ustawienie koszy na śmieci, umożliwienie segregacji śmieci, skanalizowanie wsi – *Maria Kędzia*
- Grupa VI** – przygotowanie plakatów ze zdjęciami najbliższej okolicy (walory przyrodnicze) – *Maria Ciołek*
- Grupa VII** – wyszukiwanie w Internecie, w książkach i czasopismach informacji dotyczących:
- form ochrony przyrody w Polsce,
 - organizacji i instytucji zajmujących się ochroną przyrody oraz ich znaczenia w ochronie gatunkowej organizmów,
 - gatunków chronionych na terenie Polski – *Andrzej Jany*

HARMONOGRAM PRACY UCZNIÓW NAD PROJEKTEM

Grupa	Zadanie 1	Termin	Nauczyciel odpowiedzialny
I	Zbiera i gromadzi informacje dotyczące ochrony środowiska: - studiuje materiały źródłowe, - przeprowadza selekcje i opracowuje informacje.	I połowa marca 2002 r.	Maria Kędzia
II	Zbiera informacje dotyczące walorów przyrodniczych okolicy. Ustala reguły postępowania, które umożliwiają życie zgodnie z naturą. Redaguje apel do mieszkańców okolicy o niezanieczyszczanie środowiska. Wydaje broszurę informacyjną.	10-12 kwietnia 2002 r.	Andrzej Jany
III	Przygotowuje część artystyczną poświęconą ochronie środowiska.	22 kwietnia 2002 r.	Maria Ciołek
IV	Organizuje spotkania z władzami gminy: wójtem i radnymi.	21 marca 2002 r.	Maria Kędzia
V	Zredagowanie apelu do władz gminy o ustawienie koszy na śmieci i skanalizowanie wsi.	22 kwietnia 2002 r.	Maria Kędzia

VI	Przygotowanie plakatów, prospektów najbliższych okolic.	5 kwietnia 2002 r.	Maria Ciołek
VII	Wyszukiwanie informacji z dostępnych źródeł wiedzy.	III, IV 2002 r.	Andrzej Jany

Grupa	Zadanie 2	Termin	Nauczyciel odpowiedzialny
I, IV	Przygotowuje materiały do prezentacji – wystawa.	kwiecień 2002 r.	Maria Kędzia
II, III	Przygotowuje przedstawienie.	22 kwietnia 2002 r.	Mariola Ciołek
V	Przygotowuje wystawę dotyczącą znaczenia owadów społecznych w równowadze ekologicznej.	kwiecień 2002 r.	Maria Kędzia
VI	Przygotowuje projekt dekoracji szkoły z okazji „Dnia Ziemi”.	kwiecień 2002r.	Maria Ciołek
VII	Przygotowuje plan organizacyjny imprezy: - wykonuje zaproszenia, - zaprasza gości, - przygotowuje konkurs o tematyce ekologicznej dla uczniów Gimnazjum z Kraszewic i Czajkowa.	III-IV 2002 r.	Maria Kędzia Andrzej Jany

INSTRUKCJA DLA GRUPY II PRZYGOTOWUJĄCEJ BROSZURĘ INFORMACYJNĄ³

Czas realizacji: 8 tygodni

Cel: Zaprojektowanie i wykonanie broszury prezentującej walory krajobrazowe oraz bogactwo kultury przyrodniczej najbliższej okolicy. Zwrócenie uwagi na konieczność inicjowania działań mających na celu ochronę środowiska naturalnego.

Przystępując do pracy nad projektem:

- Uważnie i dokładnie analizujemy instrukcję,
- Wybieramy lidera grupy.

Zadaniem lidera jest prezentacja zebranych i wypracowanych przez grupę materiałów i przedstawianie ich na cyklicznych (raz na dwa tygodnie) spotkaniach liderów wszystkich grup z nauczycielem koordynatorem.

- Podczas realizacji projektu przestrzegamy zasad pracy w grupie, współpracujemy – a nie rywalizujemy, staramy się stworzyć miłą, serdeczną i twórczą atmosferę. W toku dyskusji ustalamy wnioski.

Życzę wielu twórczych pomysłów!

³ Jest to instrukcja przykładowa. Podobne zasady postępowania obowiązywały w pozostałych grupach zadaniowych.

Zadanie 1

Zbierzcie informacje o walorach przyrodniczych okolicy.

Korzystajcie z różnych źródeł wiedzy, np. z broszur monograficznych, folderów, informacji uzyskanych podczas wywiadów z najstarszymi mieszkańcami regionu, nauczycielami, rodzicami, zajrzyjcie do największej biblioteki – Internetu.

Przygotujcie prezentację zebranych materiałów.

Zadanie 2

Sporządźcie listę propozycji działań pozwalających żyć w zgodzie z przyrodą.

Przedyskutujcie, jakie to mają być działania?

Zadanie 3

Zaprojektujcie formę broszurki

(format, tytuł, szata graficzna, ilość stron i egzemplarz)

Przejrzyjcie pracę własną i innych.

Zadanie 4

Zamieście w broszurce działania podejmowane przez uczniów i nauczycieli gimnazjum w celu ochrony środowiska.

Zadanie 5

Zaplanujcie własne propozycje działań.

Zadanie 6

Wypełnijcie kartę pracy grupy.

Wasza praca będzie oceniana na podstawie następujących kryteriów:

- oryginalność i pomysłowość,
- umiejętność weryfikacji zebranego materiału, dobór wiadomości niezbędnych i koniecznych do opublikowania broszury,
- poprawność rzeczowa oraz językowa,
- estetyka wykonania,
- zaangażowanie wszystkich uczestników grupy w prace (ocena na podstawie prezentacji zebranego materiału i obserwacji nauczyciela),
- czytelność,
- współpraca w grupie.

KARTA PRACY GRUPY

Członkowie grupy

Temat pracy

Czas realizacji

ZADANIA	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	CO BYŁO TRUDNE? CO SIĘ PODOBAŁO?	UWAGI O REALIZACJI

Uwagi:

OCENA PRACY GRUPY

Oceńcie pracę wszystkich członków zespołu, wpisując dowolny znak w odpowiednie pole:

Imiona uczniów:										
Co robiłem?	tak	nie	czasami	tak	nie	czasami	tak	nie	czasami	Obserwacja nauczyciela
Aktywnie uczestniczyłem w pracy										
Przyjmowałem określone zadania										
Byłem pomysłodawcą										
Słuchałem z uwagą										
Pomagałem w podejmowaniu decyzji										
Poszukiwałem innych rozwiązań										
Pomagałem kolegom										
Zachęcałem do pracy nad zadaniem										

Uwagi:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ARKUSZ OCENY PROJEKTU

Temat:

Termin:

Etapy realizacji	Umiejętności	Ocena (1-5 pkt.)
Formułowanie tematu i celów	<ul style="list-style-type: none"> • Precyzyjne sformułowanie tematu. • Jasne określenie celów projektu. 	
Zbieranie i opracowywanie materiałów	<ul style="list-style-type: none"> • Selekcja informacji. • Przetwarzanie informacji. • Dobór materiałów do celów. 	
Prezentacja: a) atrakcyjność pokazu, b) walory poznawcze, c) wartości wychowawcze.	<ul style="list-style-type: none"> • Zainteresowanie innych uczniów. • Sposób mówienia. • Zaangażowanie osób spoza szkoły. • Uatrakcyjnienie pokazu komentarzem. • Staranność wykonania pokazu. • Inwencja twórcza wykonawców. 	

Zakończenie projektu

PROGRAM UROCZYŚĆCI

9⁰⁰-9⁴⁵ Lekcja wychowawcza „Formy ochrony przyrody w Polsce”

9⁵⁵-10⁴⁰ Kampania Edukacyjna „I ty posadź swoje drzewko”
prowadzona przez przedstawicieli Nadleśnictwa Przedborów

- 10⁴⁵-12²⁰
- Międzyklasowy konkurs o tematyce ekologicznej.
 - Apel młodzieży do władz gminnych „Dbajmy wspólnie o nasze środowisko”.
 - Podsumowanie projektu edukacyjnego „Wpływ codziennych zachowań i czynności wykonywanych w domu, szkole, miejscu pracy i zabawy na stan środowiska naturalnego”.
 - Rozdanie nagród.
 - Część artystyczna.
 - Wystąpienia gości.

12³⁰ Zakończenie uroczystości
 Wspólny posiłek

Podsumowanie

Projekt edukacyjny „Wpływ codziennych zachowań i czynności wykonywanych w domu, szkole, miejscu pracy i zabawy na stan środowiska naturalnego” powstał w ścisłej współpracy nauczycieli i uczniów naszej szkoły.

Przydzielone zadania dały możliwość współdziałania nauczycieli przedmiotów: biologii, języka polskiego, informatyki.

Projekt ten jest próbą stworzenia narzędzi dydaktycznych, które zainspirują, zainteresują uczniów i umotywuja ich, a w rezultacie umożliwią lepsze, efektywniejsze uczenie się oraz uwrażliwią młodzież na problemy ochrony przyrody. Jesteśmy przekonani, że realizacja tego projektu może podnieść efektywność procesu kształcenia.

BIBLIOGRAFIA

- J. Królikowski, E. Tołwińska-Królikowska, *Projekt jako metoda nauczania*, [w:] *Europa na co dzień – pakiet edukacyjny*, Warszawa 1999.
D. Cichy, *Dydaktyka biologii*, Warszawa 1991.